

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Cap[itu]l[u]m duodecimu[m]. i[m]pugnat q[ua]rta[m] Capnionis
assert[i]o[n]em

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

LIBER I. CAP. XI.

GE. BENIGNVS AD IOAN. R.

Temerarie dictū censent. christū pcepisse libros illos aburi nō debere. qz tūc duo pontifices maximi. q̄ eos aburi pceperunt. tra diuinū mādatū egissent.

IOAN. R.

Si nō ē temerariū dicere scrutamini scripturas. Hē sensus septu ray medio vestroz doctoz p̄rite. nō ē etiā temerariū dicere. pce pit nō pburendū. qd̄ iussit diligēter inq̄rendū. s; seq̄ tāq̄ pbabile ex pbabili. imo vez certū ex vero certo. put oñdim? Quid at illos pontifices mouerit. dixim?. Sūt eq̄dē in illis libris plurima nrē fidei p̄clara adminicula. sunt alicubi nōnulla eidem aduersantia. ppter adminicula p̄seruādi essent. ppter aduersantia sup̄p̄mendi. Uez tuti? ē malū grā boni tueri. q̄ ob malū p̄imere bonū. Nā et deus ob decē bonos. mille tolerat malos.

THEOLOGVS

S. xiiij. Tu Capnion quē Benign? tā antea de oim scibilibus peritiā extulit. nosse debes. bonā et verā eē p̄ditionales cui? tū ancedēs z p̄sequēs sunt ip̄ossibilia. Un̄ cū tā diu hic tuum ancedēs ostenderim? falsitate turgere. Sat̄ erit hic ex tue p̄fessio nis viris. deinde etiā ex ore tuo p̄sequēs p̄denare. Te itaq; q̄ iura (et hūc Benignū oia) calles minime latuit o Capnion iuris docto res. z qd̄ inter eos p̄stāiores. scripsit reliq̄sse. guillimos duos pon tifices summos. libros Thalmudicos igne corripuisse. z qd̄ (ve h̄dē ostendūt) nō tā ex auctoritate q̄ ex legitima rōne. ppter heresi ses in Thalmud p̄tētis. Qua q̄ temeritate nō cremari Ch̄ristū mā dasset cludis eos libros. q̄ ex traditōib; a ch̄risto reprobatis in nos p̄fecti sunt. Nec certe satis reuerētie Ch̄risti exhibuisti vicarijs. id qd̄ supra p̄pe initiū ostendimus.

Thalmudis. ste pbustus

Temeraria cō clusio Cap.

S. xliij. Ampli? in tua sc̄da declaratōe. S. viij. in hūc scrip sisti modū. Et cū malū z bonū inter se sint p̄mixta. ita q̄ bonū nō p̄t separari a malo. tūc bonū ē perimēdū cū malo. qz scriptū ē p̄. Corin. v°. Modicū fermentū totā massam corrumpit. Ita ē mens mea z nō aliter. hec tu Capnion. Qua itaq; apparētia q̄ colore o theologe mirabilis dicis mō. Tuti? ē malū grā boni tue ri q̄ ob malū perimere bonū. Nā z de? ob decē bonos mille tolerat malos zc. Nūquid vni? veritat̄ grā. centū tolerādos. esse errores p̄ tua industria cēlebis. vt nemo sit q̄ tra h̄scat.

Apte sibi ddi cit Capnion.

¶ Caplm̄ duodecimū. ipuānat q̄rā Capnionis assertōem

THEOLOGVS

Video Benignū nos irroducere velle in campū latū z spatio sum. Quo fiet indubie. ve noue qd̄a erroz truculente bestie nobis occurrant. S; vos ite pre. ego sequar.

GE. BENIG.

Nimiū p̄citasti tumultū. dicēdo scripta iudeoz ita bh̄ v̄l̄eque
Ee iij

LIBER I. CAP. XII.

lene phibet testimoniū de christo sicut biblia. Et subiūristi. Et hec ē veritas. testimoniū q̄ppe Biblie. ē testimoniū spūsc̄ri illd̄ s̄o ē testimoniū hoīm. Testimoniū at̄ rei mai⁹ ē inq̄t Joā. i canone p̄ma IOAN. R. AD BE.

Nō solū dixi eque bñ vt biblia. s; etiā dixi q̄nq; testimonia ip̄o / rū efficaciora eē p nob q̄ testimonia biblie. nō q̄dē in se q̄ ad rē. s; q̄ ad hoīem. nā si ex Biblia psonaz trinitatē pbare voluerim⁹. ex eo qz d̄r. In p̄ncipio creauit De⁹. Vel ex illo. faciam⁹ hoīem. audiūt et p̄tēnūt. v̄l abigūt. si ip̄oz authore ita exponentē induxerim⁹. ar / rigunt aures z p̄sentūt. sic de incarnatōe. vt si pbarem⁹ messiā ve / nisse p Jacob patriarche pphetiā. Nō aufere⁹ sceptrz de Juda. do / nec veniat q̄ mittend⁹ ē. z reliq; negāt illū mittendū eē Messiā. nisi eoz doctore induxerim⁹. sic z de. lxx. hebdomadib; sic de statua Na buchodonosor. sic z de alijs h̄mōi. Et s̄iliter si s̄bū rei carnē factum pbare voluerim⁹ p illd̄. vocabit̄ nomē ei⁹ admirabil. s̄iliari⁹ De us. z reliq;. z nō citauerim⁹ eoz testē. nō accipiūt biblie testimoniū vez. nisi doctores eoz illd̄ vez asseruerint. Sāt q̄q; nōnulli apud eos libri. q̄s nō suscipim⁹. q̄ clare p̄uincūt Messiā venisse. Assumā vnū ex multjs. exijt sermo inq̄unt de domo Helie sex millib; annoz durabit mūdus. duo millia vanitatis. duo millia legjs. duo millia diez Messie. hec illi. Propter h̄ z s̄ilia multi eoz dicūt Messiam ve nisse. vt ait Nico. de Lyra. s; nondū apparuisse. habitare cū angel. v̄l tāq; pegrinū circuire z lustrare mūdū. q̄ licet falso. ab eis tñ con / cello. ip̄os p̄uincimus. z sic videntes nō vident.

THEOLOGVS.

Sermo ille ha / bet a Benigno / p falso

Job. xxxvj
Thal. ondit te
merarie pferri
biblie
Ad Gal. iij.

Apud Syranū
s̄buz foriscan
nō ē nota du /
bitatōis. apd
Erasmum s̄o
nō ē de textu

S. i. Ego adhuc habeo qd̄ interim p̄ deo meo loquar. z cum his bestijs pugnabo sacre scripture defensor honorē. quē tu Cap nion nimis temerasti. cū eis Thalmud p̄tuleris. O insensati p̄fa bulatores q̄s vos fascinauit fauor nō obedire veritati euāgelice. z nō pot⁹ s̄bis christi intēdere. p̄positā materiā sic deludētis. Est q̄ accusat vos Moises. Causamq; hui⁹ accusatōis p̄tinuo subiūgēt cū inq̄t. Si em̄ crederet̄ Moisi crederet̄ forsitan z mihi. de me em̄ ille scripsit. Si aut̄ efficaciora p christo fuerūt testimonia Rabino rū (vt vos asseritis p̄fabulatores nugacissimi) q̄ testimonia Bi blic. Cur ī Christ⁹ dixit accusat vos Moises (cui⁹ apd̄ vos min⁹ erat efficax testimoniū) z nō potius dixit. accusabūt vos maiores v̄ri scribe z Rabini. in q̄z sc̄ptur̄s vos ābo collusores p̄clarissima de christo p̄tineri testimonia vestro more nugamini.

S. ii. Quāq; em̄ Thalmud interdū p christo (q̄si in vniuersa / li (q̄cūq; sez ille foret) ad modū aliquē dicēdi sonaret. pro q̄to nōnullos Biblic generales passus p christo loquētes (hū mo ab eis cognitos studio) suis interseruissent Rabini ineptijs. Ue

LIBER I. CAP. XII

rūtamē te teste. Thalmud ⁊ frequēter ⁊ ex intētiōe ⁊ in p̄iculari. ⁊
nosty hūc Jesum quē in carne apparuisse dicim⁹. vez dū blasphem
mat. qđ Biblia facit nūq̄. Nimirū oīb⁹ p̄phet⁹ Christo iesu n̄ro
testimoniū phibentib⁹ Actū. x. Idē q̄q̄ testat⁹ Christ⁹ vbi statim
affirmās scripturas phibere testimoniū nō mō generatim Christo
vl' messie. s; sibi in p̄iculari dicēs. ⁊ ille testimoniū phibent de me.
Ad idē q̄q̄ descēdit. de Moise dicēs. de me em̄ ille scripsit. Qm̄ igit
stat nec tu inficiari potes. efficaciora eē testimonia q̄ in p̄iculari
et ex intētiōe. huic. q̄ q̄ in vniuersali generalr alicui. q̄cūq̄ fuerit. et
cū hoc p̄ter intentōem scribētis afferunt Stant eniuero sil Thal
mud aliqd boni p̄tinere de christo. ⁊ tū hūc nosty vez Iesuz christū
reprobādo blasphemare. Qua grōne dicere ausis plusq̄ Biblie.
thalmudica eē efficaciora testimonia ad hoīem.

Actū. x.

S. II. Nōne si aliqd p̄ christo p̄tra iudeos ex thalmudicis sc̄p
tūz p̄cludere prereris. absq̄ cūctatiōe iudei tibi (⁊ certe
fundate) in hūc aut sillem r̄ndebūt modū. Una (inq̄entes) autēti
ca sc̄ptura (q̄les nos colimus thalmudicas scripturas oēs) alteri
autēti ca p̄uari nequit. qm̄ hec ē sp̄sseti infallibilis regla. Cū itaq̄
scripture Thalmudice. dato q̄ sint (vt dictū ē) iōno apđ nos ve
rissime. in p̄iculari tū ex intētiōe huic vestro Iesu aduersant (vt
admissi) Dropterea in oīni disputatiōe huiuscemodi de Christo
(dicēt) passus illos Thalmudicos. ⁊ si appareāt forte p̄ tuo sonā
tes iesu in veritatem de alio. ⁊ aliter accipe oportet. Thalmudice
em̄ veraces scripture sibi aduersari neq̄unt. Nūqd p̄ hāc aut parē
r̄nsiōne iudei euaderēt. imo illuderēt oīa p̄ te Capnionē hic induc
ta exēpla q̄z nouissimū etiā ⁊ Benign⁹ tuus falsuz reputat

Infirmū ē oē
testimoniū ex
Thalmud p̄
n̄ro Iesu.

S. III. Qđ si ad tuū p̄ficiū optimū p̄fugeris Thalmud. qui
christo faueat. nō effugies. nō releuaberis. Tu nāq̄ in
tuo p̄silio de eo locut⁹ es Thalmud. q̄ ex intētiōe ad defendendā
iudaicā p̄fidia ⁊ nos p̄fert⁹ ē. Deinde esto. sit aliqs sic optim⁹. qz
p̄ christo. nū p̄ ei⁹ testimonia iudeos uictos tenebis. q̄ prauum
Thalmud hnt nō minoris p̄ci. nō minoris auctoritat⁹. ⁊ vnū per
aliū facile eliderēt. ⁊ vt dici solet clauum clauo indubie ppulsarē
Dine p̄sq̄re qđ cenisti. at vsu terribiles testie. nos nō exerceant.

IOAN. REVCH. AD BE.

Dixi igit. q̄ eque bñ. imo efficaci⁹. ⁊ eos arguere possum⁹ ex il
loz libris q̄ ex biblia. qz illā sine suo doctore nō accipiūt. Necessē
ē igit inspicere. si voluerim⁹ eos vincere. ⁊ qūq̄ ex falsis ab eis tū
p̄cessis eos facti⁹ vincemus. q̄ ex biblia seu ex veris

THEOLOGVS

S. V. Ut verebar ecce accidit. apro em̄ seueriorē hic Capnion
adducit testia. quā in Apocalipsi intuit⁹ ē Joānes pardo

Apoca. c.

LIBER I. CAP. XII.

filium. cuius pedes sunt pedes vrsi. et os eius sicut os leonis. et nota blasphemie super caput eius. Est namque hic Capnion varius cum Pardo. Bibliam perculcat cum vrsis. iudaicos libros exaltat audacter nimis ore leonino. Per hec blasphematum sacra scripturam olim assignatus et caput et princeps factus. ea que ostendemus. Quid enim et quod bene dixeris Capnion mori tibi patefecimus. sed ut videant viri docti omnes. etiam et nunc de nouo te aberrare. notatu dignum ducimus quoniam in presentia. in questione fuit. non quod faceret sophiste garruli. vix quod christus mandando precepit. Scimus auctore Aristotele eos in consilio vituperio persequendos. que per prauum medium ad bonum perungere deliberant finem. et in discipulis pliniter. nullatenus bene syllogizatum iri. dum ex medio falso inferunt vera conclusio. vj. Ethicorum. Tu igitur putabis christum que veritas est et se ipsum negare non potest. ad perbandum sue diuinitatis sui que aduentus articulos. assumere falsos testes seu falsa testimonia (a iudeis tamen processa) nobis precepisse. Si sic sapias. desipis valde. Apud enim talis disputantes tamquam languentes circa questiones. et pugnas scripturarum reprehendendo. et frequenter reprehensibiles notat. quoniam discipulo scripsit pugnas legis deuita. sunt enim inutiles et vane. Et iterum. Noli scribis credere ad nihil enim utile est et cetera. cum reliquis. Nonne et apostolus obiurgasse. imo sumope testatur fuisse credendum disputatores eiusmodi in iudicandis rebus fidei. in necessarijs ad salutem. ex falsis testibus. ex falsis testimonijs procedentes

vj. Ethicorum.

Joan. xiiij.
ij. Thimo. ij.
ad tit. v. p. ad
Thimo. vj
Ad Titum. iij

Ignobile disputandi genus penes Capnionem Christum precepisse. Lector videat an sit probabile

Ludicra in dictis Cap. ostendit dictio

Re nota ridicula apud Capnionem

S. vi. Te igitur quicquid es christiane lector censorum constituimus. probabile ne aut verisimile sit. christum tam ignobile disputandi genus vbi ex falsis procedit in materia fidei precepisse. Et id denique mirum. quod Capnion excogitauit. iudeos videlicet tam defacili per Thalmudicas scripturas posse vinci. Mirum etiam quod non omnino suaserit thalmudicis propeptis indulgere scripturis. cum tam egregium et iudeis permittat triumphabile. **S. viij.** Preterea ut teipsum tibi in facie Capnion statuam. In consilio tuo dixisti christum mandasse Thalmud seruari et ipsum diligenter scrutari et precepisse nobis ex eo disputare. et testimonia sui aduentus ex eo sumere In loco que alio scribis id non oportere in fine scilicet tue declarationis argumento. xxxij. vbi de Augustino Eusebio et ceteris taliter ais. Et licet illi doctores prefati ex Thalmud non sumpserunt argumentum. quia debebant fide ex scriptura fundare solidam. hec tua sunt vir bone. Ex quibus palam assurgit. quod id quod christus mandauerit precepitque. Augustinus et reliqui doctores non debuerint facere. Christum enim (ut tuis scribis utamur) precepit. nos debemus ex Thalmud disputare. Augustinus. vero et alij. que fidem promittunt aiebant. non debebant ex thalmudicis argumenta delumere. admirabile profecto logicis omnibus genus disputandi effinxisti. in quo certat sine argumentis. Dum ex vna parte Christus iubet ex Thalmud disputare. Et ex altera parte hi que disputare maxime incubuit. non debebant ex Thalmud

LIBER I. CAP. XII.

sumere argumēta. Demū (vt narras) Aug^o. & alij doctores. qz de-
bebant fidem ex scriptura fundare solida. eapropf ex thalmud nō
sumpserūt argumēta. Et Chriſt^o p̄mus auctor pariter & fidei fun-
dator. vt pbaret altissimū sue diuinitat̄ articulū diuinis testimo-
nijs (æ q̄b̄ sup̄) nō solidas iunxit scripturas

S. viii. Aduerte nūc Capnion id te ip̄ingere chriſto. qd̄
Auguſtino tribuere p̄indignū arbitraberis. In
calce q̄z tua pace dixeris. tritū illd̄ b. Auguſtini dictū ap̄d te. arbi-
trariū iueniſſe locū dū inq̄t. Uſqz a deo qd̄ cecant̄ ꝑdicēdi cu-
piditate. vt nō attēdāt q̄z in ſe ꝑria ſunt q̄ loquunt̄. xxiij. q. vii. Q̄
ſt. Sic in ꝑſilio tuo. Silia (in q̄s) ſunt innūera. q̄ poſſum aduer-
ſum eos ſc̄z iudeos oſtēdere ex Thalmud. in tua ſt ꝑma declarati-
one rē magnope attenuādo. ꝑtent̄ es in Thalmud ſolū admini-
cula qd̄ haberi ꝑ modernis doctoribz. nō qd̄ vt ꝑus dixeris ad
oñdendū. ſz ꝑ ſuaſiōe fidei. Hinc & illud in te ꝑijciſſe iaculū. q̄ chri-
ſtus miſſis ac poſſhabit̄ ſacre ſc̄pture lris. ſuo ꝑcepto nos aſtringit
ad indagandū ſcripturas nō ſolidas. & ad adminicula qd̄ nō
ꝑ oſſeſione. ſz ſuaſione fidei. Quo qd̄ infanie ꝑrim̄: hec certe ex-
ploſa ſunt. IOAN. REVCH. AD BE.

Nulla em̄ ꝑbatio ē efficacior q̄ aduerſarij ꝑꝑria ꝑfeſſio. & q̄ ex
ꝑceſſis ab aduerſario inferri ꝑtrariū ſeu ꝑdictoriū ſue opiniōis.
THEOLOGVS

S. ix. Ruinoſum pariterqz imp̄tinēs in re tā ardua hic ſtruis
fundamentū. Que em̄ hic inducis Capnion & intelligūt
et vera ſunt de clara atqz ſpontanea (in q̄ tergiuerſari neq̄t) ꝑtis ꝑ
ſe ꝑfeſſione. ꝑm̄ quā in iudicio factā. iudicis intereſt ꝑtē etiā inuitā
alteri ꝑti. ꝑdēnare & ꝑpellere ad parendū iudicato. Tu ꝑo citra &
ꝑter legis mentē. ad certamē diſputatiōis Chriſtiani in iudeos id
imp̄tinēter ꝑtorques. qm̄ qd̄ in ſuis ſaſſionibz Thalmudicis. in-
dei facile vertūt caudā atqz tergiuerſant̄. ꝑtendētes ſc̄pturas thal-
mudicas ꝑ noſtz vez eē Jeſum euidentiffimas. beſtias nōnullas et
eas cenolentas Capnion in ortū deliciaz. ſacre introduxerat ſc̄ptu-
re. Tu ſt ex ordine loquutur̄ Benigne characterē beſtie ne accē-
peris. alioq̄n ſum^o in te aſcēdet tormētōz in ſecula ſeculoz.

¶ Capln. xiiij. ipuq̄nās ſeptimā Capnionis aſſertōem.
GEOR. BENIG. AD R.

Uidebat aduerſarijs. te crimē leſe maieltat̄ ꝑmiſſiſſe. dū rōnes
ex thalmud ſumptas illis q̄ ex Biblia ſumerent eq̄parares. Et tu
eos nūc etiā efficaciores eē ꝑbaſti. THEOLOGVS.

S. i. Et ꝑmiſſis haud dubiū pluſqz ſatis vnicuiqz (dū nō ma-
gis equus veritat̄ cenſor q̄ aſſentator eē voluerit) liquet.
rōnes ꝑ iudeos ex Thalmud aſſumptas nūmū debiles & inefficaz

Chriſt^o ꝑm̄ cap-
nionē citauit i
ſue diuinitat̄
ꝑbatōez. ſc̄ptu-
ras nō ſoli-
das.

Imp̄igit chri-
ſto qd̄ idignū
iudicat b. Au-
guſt. tribuere
Aug^o.
fol. viij. fa. j^o.

Legs mentem
Capnion haud
accepit.